

auctor Bibliothecæ auctorum ecclesiasticorum (*Dupin.*) tomo IV, in Prospero; quorum iudicio adhærendum nos quoque facile credimus.

CHRONICON ALTERUM

SUB TIRONIS PROSPERI NOMINE VULGATUM,

Quod a quibusdam vocatur

PSEUDOCHRONICON.

A morte Valentis imperatoris ad captam a Gensericò Urbem, longe aliud ab eo quod hactenus B. Hieronymi Chronico subijunctum est; ex edit. Pithæi.

I. Igitur Valente a Gothis in Thracia concremato, Gratianus cum fratre Valentiniano regnat annos sex. Hic parvulum fratrem habens, regni consortem, probatæ ætatis virum Theodosium in societatem regni asciscit. Hic Gratianus valde religioni favens et Ecclesiis per omnia promptus fuit.

Martinius, Turonensium episcopus, apostolicis virtutibus insignis habetur.

II. Theodosius in Orientis partibus lassam rempublicam reparavit.

III. Maximus tyrannus in Britannia a militibus imperator constituitur.

IV. Incursantes Pictos et Scotos Maximus strenue superavit.

Priamus quidam regnat in Francia, quantum altius colligere potuimus.

V. Ambrosius libros contra Arianorum perfidiam luculentissimos ad Gratianum Augustum scribit.

VI. Maximus in Gallias transfretavit et conflictu contra Gratianum habito, eundem fugitantem Lugduni interfecit.

Theodosius annis xi.

I. Maximus timens Orientalis Imperii principem Theodosium cum Valentiniano fœdus iniit.

Apud Treveros Manichæi deprehensi, summo Maximi studio exterminati.

II. Justina mater Valentiniani Arianis favens, in Ambrosium et omnem Mediolanensem Ecclesiam diversa injuriarum genera congerit.

Reliquiæ Gervasii et Prothasii^b martyrum, ab Ambrosio primum Mediolani repertæ.

Hymni Ambrosii compositi, qui numquam ante in Ecclesiis Latinis modulis canebantur.

III. Maximus indignum ducens contra Ecclesiæ statum agi, locum irrumpendi quod cum Valentiniano junxerat fœdus, invenit. Valentinianus veritus imminentem jam cervicibus suis tyrannum, ad Theodosium confugit.

^a [Honorius et Arcadius xxxii, cccc.

Theodosius et Joannes xxv et xxii.

Valentinianus et Martianus iii, cccc, xxv].

Augustinus Mediolani rhetoricam aptissime docens, omissis scholis, ad fidem rectam convertitur, cum ante Manichæus fuisset.

IV. Theodosius cum exercitu ad Italiam transgrediens, Maximum interfecit, et Valentinianum proprio regno reddidit.

Justina, quæ Ecclesias vexaverat, ne regnum cum filio reciperet, morte præventa est.

Immane Thessaloniciæ gestum facinus exstincti

^a In ms. Joliensi, hæc præfixa leguntur: *Hucusque Hieronymus presbyter ordinem præcedentium digessit annorum. Quæ sequuntur Prosper digessit.*

^b Alerat vox hæc, *martyrum*, ab edit. Pithœana.

^c Hæc uncinis inclusa putantur translata ex margine.

^d Desunt in ms. Victor. hæc verba, *atque Occidentem.*

A populi, egregio pœnitentiæ exemplo imperator religiosus eluit.

V. Hæresis Apollinaristarum ab Apollinare cœpta.

Ariani, qui totum pene Orientem^d atque Occidentem commaculaverant, edicto gloriosi principis Ecclesiis spoliaverant, quæ catholicis deputatæ sunt.

VI. Joannes Ægyptius monachus, qui ob vitæ puritatem prophetiæ gratiam a Domino meruit, insignis habetur.

Post Damasum Romanæ Ecclesiæ regimen xxxvi, Syricius^e suscipit.

VII. Apud Alexandriam, defuncto Petro, Timotheus, et post hunc Theophilus episcopi constituuntur.

Jerosolymis post Cyrillum Joannes Ecclesiam recipit.

Apud Antiochiam, defuncto Meletio, substituitur Flavianus.

Ingens inter nostros contentio oborta, quod scilicet episcopi qui ab hæreticis depulsi fuerant nolent, his ab imperatore dejectis, alios quam se substitui sacerdotes.

Terribile in cœlo signum columnæ per omnia simile apparuit.

VIII. Apud Alexandriam templa destructa, in quibus Serapis antiquissimum et notissimum templum, quod quasi quædam columna ruentem sustinebat idololatriam.

IX. X. Valentinianus Viennæ ab Arbogaste comite suo extinguitur, in cujus locum tyrannidem Eugenius invadit.

XI. Ad vindicandum Valentiniani interitum, et opprimendam Eugenii tyrannidem, Theodosius in Italiam transgreditur, aperto Dei favore conspirantibus in idipsum elementis.

Eugenio superato, Theodosius xi regni sui anno^f diem obit.

Arcadius et Honorius xxxii annis.

C I. Constantinopolis eminentem iram Dei, igne super nubem terribiliter fulgente formidans, toto ad pœnitentiam animo conversa subterfugit.

Rufinus Bosphoritanus cum ad summam militiæ pervenisset, præferri sibi Stiliconem non ferens, ab eodem interficitur, Hunnorum, quo fulciebatur, præsidio^g superato.

II. Claudianus poeta admiratione dignus habetur.

^h Gildo Africanus in rebellionem commota consueta Romanis stipendia subtraxit.

Prudentius lyricus poeta noster, ⁱ Hispanus genere illustri, ingenii sui robur exercet.

^a Uterque ms. Victor. et Jol., *suscipit.*

^b Ms. Victor., *diem obiit.*

^c Sic restitimus ex mss. Victor. et Jol. Antea legebatur apud Pithœum, *superatur.*

^d In Biblioth. mss. Phil. Labbei non legitur, *Gildo Africanus*, sed *Africa.*

^e In ms. Jol., *Hispanum genere, illustre ingenii sui*, etc. Sic et Bibl. Labbei.

III. Stilico magister militiæ Gildonem Mauritaniam A interfecit, Africa ad pristinum jus redacta.

Romanæ Ecclesiæ cathedram xxxvii Innocentius tenet.

IV. Toto orbe Romano antiquæ superstitionis templa destructa.

Paulinus, Nolanus postmodum episcopus, admirabili exemplo, venditis omnibus, cum esset dominus innumerabilium prædiorum, religionem expeditus elegit.

V. Joannes Constantinopolites episcopus dictis factisque clarescit.

Martinus post egregie actam vitam, corpore exiit.

VI. Pelagius vesanus doctrina execrabili Ecclesias conmaculare conatur.

VII. Contentio ex doctrina Origenis synodum apud Alexandriam movit, cujus existit sententia, ut extra Ecclesiam seret, quicumque supradicti viri opera probavisset.

VIII. Solis facta defectio.

Augustinus plurima libris a innumeris disserit.

IX. Severus ex disciplina S. Martini ejus vitam tribus explicat libris.

X. Sæva Italiæ barbarici motus tempestas incubuit. Si quidem Radagaisus rex Gothorum Italiæ limitem vastaturus transgreditur. Ex hoc Ariani, qui Romano procul b fuerant orbe fugati, barbararum nationum, ad quas se contulere, præsidio erigi cœpere.

XI. Multis ante vastatis orbibus, Radagaisus occubuit: cujus in tres partes per diversos principes divisus exercitus aliquam repugnandi Romanis aperuit facultatem. Insigni triumpho exercitum teritiæ partiis hostium, circumactis Hunnorum auxiliariis, Stilico usque ad internecionem delevit.

XII. Archadius Orientis imperium gubernans vitam explet, parvum admodum Theodosium filium imperii successorem relinquens.

Cælestinus xxxviii Romanam Ecclesiam gubernavit.

XIII. Diversarum gentium rabies Gallias dilacerare exorsa, immissa quam maxime Stiliconis, indigne ferentis filio suo regnum negatum.

XIV. Uticæ in foro Trajani terra diebus septem mugitum dedit.

Inter alia multum reipublicæ Stiliconis morte consultum est, qui saluti imperatoris tendebat insidias.

Nestorius Constantinopolites episcopus ad hæresim quæ in Christo Deum ab homine separat, vertitur.

Joannes comes Africae occisus est a populo.

XV. Proculus Massiliensis episcopus clarus habetur, quo annuente magna de suspecto adulterio Remedii episcopi quæstio agitur.

Hac tempestate præ c valetudine Romanorum, vires funditus attenuatæ Britanniae.

XVI. Saxonum incursione devastatam Galliarum partem Wændali atque Alani vastavere: quod reliquum fuerat Constantinus tyrannus obsidebat.

Hispaniarum partem maximam Suevi occupavere. Ipsa denique orbis caput Roma deprædationi Gothorum fedissime patuit.

XVII. Constantinus tyrannus occiditur.

XVIII. Rursum alia prædatio Galliarum, Gothicis, qui Alarico duce Romam ceperant, Alpes transgredientibus.

XIX. Jovinus tyrannidem post Constantinum invadit, d industria viri strenui, qui solus tyranno non cessit, e Dardani.

Ataulfus, qui post Alaricum Gothicis imperitabat, a societate Jovini avertitur.

Salustius quoque et Sebastianus occisi.

Valentia nobilissima Galliarum civitas a Gothicis effringitur, ad quam se fugiens Jovinus contulerat.

XX. Ingens in Galliis fames.

Aquitania Gothicis tradita.

Patroclus, Arelatensis episcopus, infami mercatu sacerdotia venditare ausus.

Heraclianus, comes Africae, qui in Romanæ urbis reparationem strenuum exhibuerat ministerium, nova quædam molitus interimitur.

XXI. Placidia, soror imperatoris, diu captiva, postea etiam regis uxor, rege fraude sublato, f Constantis connubio copulatur.

XXII. Gothi cum se iterum, Ataulfo perempto, movissent, Constantis repelluntur occursum.

XXIII. Prædestinatorum hæresis, quæ ab s Augustino acceptis e dicitur initium, his temporibus serpere exorsa.

XXIV. Tricesimus nonus Xistus Romanam Ecclesiam regit.

XXV. Solis hoc anno facta defectio.

XXVI. Faramundus regnat in Francia.

XXVII. Signum in cælo mirabile apparuit.

Maximus tyrannus Hispaniarum dominatiam vi obtinet.

XXVIII. Honoratus, Minervius, Castor, Jovianus singulorum monasteriorum Patres in Galliis florent.

XXIX. Constantio dignitas imperii ab Honorio sponte delata, qua vix octo mensibus usus interiit, Valentiniano h octo annorum filio derelicto.

XXX. Maximus tyrannus de regno dejicitur, ac Ravennam perductus sublimem spectaculorum pompam tricennialibus Honorii præbuit.

XXXI. Placidia, cum insidias fratri tenderet, deprehensa est, et i Romam exsilio relegata.

XXXII. Honorius Ravennæ defunctus.

Nulla jure debitum Joannes ex primicerio notariorum regnum sumit, qui vulneratum multis cladibus reliquit imperium.

Theodosius annos xxvii.

I. Placidia ad Theodosium auxilium precatum mittit.

Sigisvultus ad Africam contra Bonifacium properavit.

II. In Galliis Exuperantius præfectus a militibus interficitur.

Muro Carthago circumdata, quæ ex tempore quo vetus illa destructa est, sanctione Romanorum, ne rebellionem esset, munimento murorum non est permessa vallari.

Joanne ab exercitu Orientis victo et perempto, Ravenna deprædatione vastata est.

D Aetius, Gaudentii comitis a militibus in Galliis occisi filius, cum Chunnis Joani opem laturus Italiam ingreditur.

III. Valentinianus Romæ imperator factus.

IV. Arelas a Gothicis per Aetium liberatur.

V. Placidia tandem illata optato regno.

Clodius regnat in Francia.

VI. Cassianus compertas in Ægypto i vitas Pa-

Constantii.

e Pro his verbis, ab Augustino, Pithæus scripserat, ab Augustini libris male intellectis: qua de re vide admonitionem præviam huic opusculo.

h Labb. in marg., non octo.

i Bibl. nov. mss. Labb., Roma in exsilio.

j Ita ms. Victor. Editio Pithæana vero vias Patrum . . . exponit.

a Duo mss. Victor. et Jol., innumerabilibus.

b In editione Pithæana aberat hæc vox, fuerant.

c Ms. viribus. Forte, in valetudine.

d In Biblioth. mss. Labbei statim a linea habetur: Industria viri strenui, qui solus tyranno non cessit, Dardani, Ataulfus, qui post, etc.

e Consule notas Ph. Labbei ad Olympiodorum.

f Biblioth. mss. Labbei hic et articulo sequenti,

trum, doctrinasque et regulas, libris ad plurimos A datis exprimit.

VII. Aetius Ibutungorum gentem ^a delere intendit.

VIII. Viginti ferme millia militum in Hispaniis contra Wandalos pugnantium cæsa: Wandalii in Africam transfretantes, ingentem, lacerata omni provincia, Romanis cladem dedere.

IX. Consulatu Aetius edito, ^b Bonifacium, qui ab Regina accitus ex Africa fuerat declinans, ad munitiora ascendit.

Asperitas nimii frigoris eam saluti plurimorum perniciosæ extitit.

Bonifacius contra Aetium certamine habito ^c percussus, victor quidem, sed moriturus abscedit.

X. Cum ad Chunnorum gentem, cui tunc Rugila præerat, post prælium se Aetius contulisset, impetrato auxilio ad Romanum solum ^d regreditur.

Gothi ad ferendum auxilium a Romanis acciti.

Germanus episcopus Antissiodori virtutibus et vitæ districtione clarescit.

XI. Aetius in gratiam receptus.

Rugila rex Chunnorum, cum quo pax firmata, moritur, cui Bleda succedit.

XII. Gallia ulterior Tibatonem principem rebellionis secuta, a Romana societate discedit, a quo tracto initio, omnia pene Galliarum servitia in Bagaudam conspiravere.

XIII. Bellum contra Burgundiorum gentem memorabile exarsit, quo universa pene gens cum rege ^e Peretio deleta.

XIV. Capto Tibatone, et cæteris seditionis partim principibus vinctis, partim necatis, Bagaudarum commotio conquiescit.

XV. Theodosianus liber, omnium legum legitimum principum in unum collatarum, hoc primum anno editus.

Silvius turbatæ admodum mentis, post militiæ in palatio ^f exacta munera, aliqua de religione conscribit.

XVI. Ecclesiæ Romanæ xl. Leo suscepit principatum.

XVII. Pacatis motibus Galliarum, Aetius ad Italiam regreditur.

Deserta Valentiniæ urbis rura Alanis, quibus Sambida præerat, partienda traduntur.

XVIII. Britannicæ usque ad hoc tempus variis cladibus, eventibusque laceratæ, in ditionem Saxonum rediguntur.

XIX. Alanis, quibus terræ Gallicæ ulterioris cum incolis dividendæ a patritio Aetio traditæ fuerant, resistentes armis subigunt, et expulsis dominis terræ, possessionem vi adipiscuntur.

XX. Sabaudia Burgundionum reliquiis datur, cum indigenis dividenda.

XXI. Carthago a Wandalis capta cum omni simul Africa lacrymabili clade et damno imperii Romani potentiam dejecit. Ex hoc quippe a Wandalis possidetur.

XXII. Thracia Hunnorum incursione concutitur.

XXIII. Bleda Chunnorum rex Attilæ fratris fraude percutitur. Cui ipse succedit.

XXIV. Nova iterum Orienti consurgit ruina, qua septuaginta non minus civitates Chunnorum depredatione vastatæ, cum nulla ab Occidentalibus ferrentur auxilia.

XXV. Meroveus regnat in Francia.

Eudoxius arte medicus, pravi sed exercitati ingenii, in Bagauda id temporis mota delatus, ad Chunnos confugit.

XXVI. Eucherius Lugdunensis episcopus, et s Hilarius Arelatensis egregiam vitam morte consummant.

XXVII. Hæresis nefaria a quodam archimandrita commota, cui favorem præbens Theodosius obit, septem super viginti annis in imperio exactis. Cui Martianus substituitur.

Placidia quoque post irreprehensibilem ^h conversationem hoc anno vitam explevit, filio vicesimum quintum annum ⁱ in imperio consummante.

Valentinianus et Martianus.

I. Hac tempestate valde miserabilis reipublicæ status apparuit, cum ne una quidem sit absque barbaro cultore provincia; et infanda Arianorum hæresis, quæ se nationibus barbaris miscuit, catholicæ nomen fidei, i toto orbe diffusa, præsumat.

Attila Gallias ingressus, quasi jure debitam poscit uxorem; ubi gravi clade inflictæ et accepta, ad propria recedit.

II. Plurima hoc anno signa apparuerunt.

^k In sperata in Galliis clade accepta, furivus Attila Italiam petit, quam incolæ metu solo territi præsidio nudavere.

III. Synodus Chalcedonensis, ubi Eutyche Dioscoroque damnatis, omnes qui se ab eis retraxerunt, in communionem recepti, confirmata universaliter fide, quæ de incarnatione Verbi, secundum evangelicam et apostolicam doctrinam per sanctum papam Leonem prædicabatur.

Attila in sedibus suis mortuo, magna primum inter filios ipsius certamina de obtinendo regno exorta, deinde aliquot gentium, quæ Hunnis parebant, defectus secuti, causas et occasiones bellis dederunt, quibus ferocissimi populi mutuis incursibus contentur.

IV. Inter Valentinianum Augustum et Aetium patricium, post promissæ invicem fidei sacramenta, post pactum de conjunctione filiorum, diræ inimicitie convaluerunt: et unde fuit gratia charitatis augenda, inde exarsit fomes odiorum; incensore, ut creditum est, Heraclio spadone, qui ita sibi imperatoris animum in sincero famulatu astrinxerat, ut eum facile^l in quæ vellet impelleret. Cum ergo Aetius placita instantius repetit, et causam filii ^m communis agit, imperatoris manu et circumstantium gladiis crudeliter confectus est, Boetio præfecto prætorii simul perempto, qui ei multa amicitia ⁿ copulatus erat.

V. Mortem Aetii mors Valentiniani non longo post tempore consecuta est, tam imprudenter non declinata, ut interfecti Aetii amicos armigerosque ejus sibimet sociaret. Qui concepti facinoris opportunitatem diasimulanter aucupantes, egressum extra Urbem principem, et Iudo gestationis intentum inopinatis ictibus confoderunt, Heraclio simul, ut erat proximus, interempto, et nullo ex multitudine regia ad ultionem tanti sceleris accenso.

Ut autem hoc parricidium perpetratum est, Maximus vir gemini consulatus et patriciæ dignitatis sumpsit imperium. Qui cum periclitanti reipublicæ profuturus per omnia crederetur, non sero documento quid animi haberet probavit: sic quidem, ut

^a Ms. Victor., *deleri intendit*.

^b Mss. Vict. et Jol. hic et aliis in locis, *Bonifacium*. Idemque postea, *conscendit*.

^c Ms. Jol. et Bibl. Labb., *percussus*.

^d Ita mss. Vict. et Jol. Editi, *revertitur*.

^e Biblioth. mss. Labbei, *per Aetium*.

^f Ms. Jol., *exactæ munera*. Sic et Labb. in Bibl. mss.

^g Vox hæc, *Hilarius*, desideratur in edit. Pithœana.

^h Ms. Jol., *conversionem*.

ⁱ Edit. Pith., *in ipso*.

^j Ms. Jol., *toto orbe diffusæ*. Idem notatur a Labb. in margine Bibl. mss.

^k Editio Pithœana, *Inesperata Galliis*.

^l Ms. Jol., *cominus agit*. Labbeus in marg. Bibl. mss., *cominus*, alias, *commotus*.

^m Ms. Vict., *copulatus fuerat*.

interfectores Valentiniani non solum ^a non plecteret, sed etiam in amicitiam reciperet, uxoremque ejus Augusti amissionem viri lugere prohibitam, intra paucissimos dies in conjugium suum transire cogeret. Sed hac incontinentia non diu potius est. Nam post alterum mensem, nuntiatio ex Africa Genserici regis adventu, multisque nobilibus ac popularibus ex urbe fugientibus, cum ipse quoque, data cunctis abeundi licentia, trepide vellet abscedere, a famulis reginæ dilaniatus et membratim dejectus in Tiberim, sepultura quoque caruit.

Post hunc Maximi exitum, confestim secuta est

^a Abest ab edit. Pithœana particula *non*, sed errore manifesto.

^b Ms. Victor. et edit. Pith., *Romana captivitas*. Jol. mss., *Romæ captivitas*.

^c Hæc verba, prout quique aut ætate, aut arte placuerunt, non leguntur in ms. Victorino.

^d Ms. Victor., *abducti sunt*.

^e In ms. Joliensi in fine hujus operis subjungitur, sive ab ipso auctore, sive a scriba amanuensi, rubro

multis digna lacrymis ^b Romana captivitas, et Urbem omni præsidio vacuam Gensericus obtinuit, occurrente sibi extra portas sancto Leone episcopo: cujus supplicatio ita eum, Deo agente, lenivit, ut cum omnia in potestate ipsius essent, tradita sibi civitate, ab igne tamen et cæde atque suppliciis abtineret. Per quatuordecim igitur dies secunda et libera scrutatione omnibus opibus suis Roma vacuata est; multaque millia captivorum, ^c prout quique aut ætate, aut arte, placuerunt, cum regina et filiabus ejus Carthaginem ^d abducta sunt ^e.

charactere: *Hucusque Prosperi Chronographia, in qua Dominicæ Incarnationis annos non annotavimus, quia in subsequenti Chronographia, eadem pene, et eo amplius, quæ a Prospero, a Sigeberto monacho sub annis Domini recitantur a cccclxxxii Dominicæ Incarnationis incæpta, quo Jeronymus presbyter Chronicorum suorum finem fecerat. In utroque vero manuscripto, Joliensi et Victorino, sequitur Chronicon Sigeberti, monachi Gemblacensis.*

SYLLABUS CODICUM

TAM EDITORUM QUAM MANUSCRIPTORUM.

Ad quos de novo recognita et emendata fuerunt Opera sancti Prosperi Aquitani, tam certa quam dubia, aut eidem hactenus supposita.

Epistola S. Prosperi ad S. Augustinum de reliquiis Pelagianæ hæreseos in Gallia subolescentibus, deque hujusmodi hominum querelis adversus prædestinationis et gratiæ doctrinam, Augustini opusculis, præsertim libro de Correptione et Gratia explicatum.

Recognita et emendata est hac nova editione ad editiones Lov. seu Lovan., id est, Lovaniensem anni 1565, opera Joannis Sotelli Lovaniensis procuratam; — Duac., id est, Duacensem, curis Joannis Olivarii auctam et castigatam anno 1577; — Col. seu Colon., id est, Coloniensem, scilicet, Coloniæ Agrippinæ iterum excusam ad instar Duacensis editionis anno 1630.

Consulimus etiam editionem Parisiensem Operum S. Augustini a RR. PP. Monachis ordinis sancti Benedicti et Congregatione S. Mauri, ab anno 1679 ad annum 1690 procuratam: ubi eadem epistola exhibetur, tam in tomo secundo quam in decimo.

Item mss. duos bibliothecæ regis Christianissimi, et alterum ms. bibliothecæ Colbertinæ.

S. Prosperi Epistola ad Rufinum de Gratia et Libero Arbitrio.

Emendata est ad editionem Ven. seu Venet., id est, Venetiis factam anno 1538, aliquot S. Prosperi opusculorum de gratia et libero arbitrio.

Item ad editionem Lugd. seu Lugdun., id est, Lugdunensem, omnium quæ integræ prodierunt Prosperii editionum antiquissimam, typis et cura Sebastiani Gryphii typographi Lugdunensis anno 1539.

Item ad editiones Lovaniensem, Duacensem, et Coloniensem, ac novissimam Operum S. Augustini, ubi hæc epistola legitur in appendice tomi decimi.

Item ad ms. codicem Remig., id est, Remigiano-Remensem, abbatæ videlicet sancti Remigii apud Remos ordinis sancti Benedicti: unde ad nos pro sua humanitate variantes lectiones ejusdem misit unus ex piissimis et doctissimis hujusce conobii incolis.

Item ad ms. Jol. seu Joliens., id est, qui alias fuerat viri clarissimi et eruditissimi Claudii Joli præcentoris et canonici ecclesiæ metropolitanæ Parisiensis: postea vero ex ejus legato factus est venerabilis capituli ejusdem ecclesiæ: cujus a capite ad calcem legendi et confereudi facta nobis est copia per fide-

lissimum ipsiusmet bibliothecæ ecclesiæ Parisiensis custodem.

S. Prosperi de Ingratis carmen cum præfatione ejusdem.

Castigatum, quantum fieri potuit, ad supra recensitas editiones Lugdunensem, Lovaniensem, Duacensem et Coloniensem.

Ad eam quoque qua Parisiis anno 1646 idem Carmen prodit in linguam Gallicanam, tam versibus quam oratione soluta translatum.

Insuper collatum est ad illud quod Lovanii exhibuit Martinus Steyaert doctor Lovaniensis cum notis miscellaneis, tomo tertio opusculorum suorum anno 1703 editorum.

In obitratorem S. Augustini epigramma utrumque ac epitaphium Nestorianæ et Pelagianæ hæreseos.

Ad eosdem libros recensuimus, ad quos supraddictum Carmen de Ingratis.

C S. Prosperi pro Augustino responsiones ad capitula objectionum Gallorum calumniantium.

His castigandis, præter editiones Lugdunensem, Lovaniensem, Duacensem, et Coloniensem, ac editionem appendicis tomi decimi Operum S. Augustini novæ editionis, consulimus ms. Regium unum, ms. Joliensem, et ms. Remigiano-Remensis variantes lectiones.

S. Prosperi pro Augustini doctrina responsiones ad capitula objectionum Vincentianarum.

Emendavimus juxta editiones præcedenti articulo notatas. Tum etiam ad ms. Joliensem, ac ms. Remigiano-Remensis lectiones variantes.

Pro Augustino responsiones ad excerpta quæ de Genuesi civitate sunt missa.

Contulimus cum editione Veneta anni 1538, quæ cumdam S. Prosperii opusculorum, Lugdunensi, Lovaniensi, Duacensi, et Coloniensi supra dictis, ac ms. Joliensi et Remigiano-Remensis ms. lectionibus.

Præteritorum sedis apostolicæ episcoporum auctoritates de gratia Dei et libero voluntatis arbitrio.

Recensuimus juxta supraddictas editiones Venetana